

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2.40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Multămite publice și Loc de schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscripte nu să înapoiază.

„Gazeta Transilvaniei” din Brașov publică în numărul său de azi, Joi, la loc de frunte un articol „venit din afară” și intitulat „Tribuna”, în care un anonim, lipsit de curajul de-a se numi, reeditează o seamă de vechi învinuiri perfide.

Așteptăm dela autorul articolului publicat în numărul de azi al „Gazetei” să aibă curajul de-a iscăli acuzele sale, ca să putem răspunde și spulbera toate minciunile. Pentru că vom răspunde hotărît și fără cruțare.

Deocamdată am adresat „Gazetei” următoarea telegramă:

Red. „Gazeta Transilvaniei”

Brașov.

Protestăm indignați contra reeditării învinuirilor infame aduse în articolul de fond de ieri, că „Tribuna” ar voi să nimicească partidul național-român, ai cărui cei mai sinceri susținători am fost și vom fi întotdeauna.

Red. „Tribuna”.

De unde până unde.

În sfârșit iată un om călăuzit de curat interes obștesc. „Să se facă lumină!” zice dl S. Mândrescu.

Cari sânt chestiile controversate?

„Tribuna” stă în serviciul lui Jezszenszky; sânt dovezi de tradare națională!” zic acuzatorii noștri.

Ori sântem trădători, ori nu. Dacă sântem trădători, atunci nu mai avem loc în partid. Chestiunea aceasta trebuie lămurită în locul întâi. După aceea poate fi vorba, dacă avem sau nu dreptul de-a participa la viața noastră politică națională.

Am somat dar pe cei ce răspund în mod clandestin bănuiala trădării, să iasă pe față cu dovezile, cu pretinsele acte compromițătoare. Puteam face chiar mai mult. Calomniatorii însă nu sânt acasă când le cerem dovezi. Cu cinismul acesta, nemai pomenit în ordinea morală, se sustrag dela datoria de-a răspunde pentru bănuielele ce le divulgă, ca să planeze asupra noastră acuza vagă a trădării. Această manoperă tradează o stare de decadentă, care nu mai cunoaște respectul cinstei, ci numai instincte vulgare.

Lumea va trece peste această grozăvenie, — își zic acuzatorii noștri — și vor intra în capcana formelor. Piară adevărul, piară cinstea politică, piară cei ce suferă pentru dreptate,

piară toată gândirea și simțirea — numai cheia politice să fie în mâinile noastre.

Dar noi nu vom lăsa să se deplaseze acuza gravă a trădării. Aceasta trebuie să se limpezească înaintea tuturor altor chestiuni, domnule Mândrescu și toți câți țin la o sinceră soluție a conflictului.

Solidaritatea națională numai așa are valoare, dacă este așezată pe baze morale, pe adevărul principiilor politice. Tovărășiile de interese sânt efemere; când înceată interesul cade și fesul. Și vedem că lumea e în enervare și acum, întrebându-se nedumerită că cine a spart solidaritatea și ne socotește pe noi răsturnătorii ei. Aceasta ne obligă a clarifica odată cum s'a pus la cale această spargere. Iată cum:

„Tribuna” și-a permis, în luna lui Noemvrie, anul trecut, să spună că în parte și noi purtăm vina căderii la alegerile comitatense și a cerut o mai bună organizare de luptă. Dl Dr. Ștefan C. Pop a răspuns la aceasta cu convocarea comitetului comitatens, la hotelul Vas. Noi credeam că scopul întrunirii e: darea de seamă a casierului, dl V. Goldiș, și demisia președintelui și vice-președintelui. Eram de credința că este vorba de o ședință a comitetului, în care se vor discuta, în frățescă înțelegere, chestiunile puse la ordinea zilei.

Și cu ce ne-am pomenit?

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

RIVALA.

De Marcel Prévost.

Acum șase ani, — o, doamne ce repede au trecut șase ani, — când am pierdut pe sârmanul bărbatu-meu, m'aș fi prăpădit și eu cu bună seamă de supărare, dacă n'aveam pe Bébé. Li ziceam Bébé, deși împlinea tocmai nouă ani când eram rămas singuri amândoi pe lume, lipsiți de altă iubire. De cuminte, era cuminte, și avea inimă de bărbat. Când eu în clipele dintâi de durere am strigat desnădăjduită: „O Doamne, Doamne ce să va alege de mine”, — el, — parcă așcum îl văd, m'a cuprins cu brațele de după gât, și-a lipit obrăjorii umezi de fața mea, și a îngânat plângând: „Da cu mine ce va fi, mamă?” Sârmanul! Avea dreptate. Ar fi fost nebunie să despez, când el îmi rămânea, era al meu încă...

Și așa am găsit calea, să mă fac fericită, — de ce n'aș spune adevărul? fericită în singurătatea și supărarea mea. N'am găsit nici odată plăcere în plimbări, în teatre, în societăți ori în vizite. Cea mai mare bucurie pentru mine era, să am pe cineva lângă mine, care să fie numai al meu, bun, delicat și desmierdat ca și mine. Când eram copilă mică, aveam o bunică, întocmai, așa... de-aceia păstrează amintirea copilăriei, în sufletul meu ca pe-o comoară. După moartea ei trăiam cei adevărați bine la părinții mei, dar cu toate

astea zilele 'mi erau lungi, pustii și pline de urât. Nu mă iubeau așa cum doream eu să fiu iubită. Norocul acesta pierdut l'am regăsit în dragostea bărbatu-meu. Dar nimenea nu se pricepe mai bine să mă iubească, și să se lase iubit ca băiatul meu. Eu cred că asta vine deacolo, pentru că noi purtăm aceiaș inimă în noi.

Dacă iubește cineva în felul ăsta, eu cred că nu mai are trebuință de avere mare ca să se simtă fericit. Fiecare e preocupat în așa măsură de celalalt ca de sine însuși. Dîmineața ne sculam deodată amândoi, soarbem câte-un ceai la aceiaș oră, la aceiaș masă mică și după fiecare sorbitură ne sărutăm; pentru că trebuie să înlocuim și sărutările rămase de peste noapte... După aceea terminăm temele de școală. Maurițiu merge într'o școală privată, un institut susținut de preoți, peste uliță de noi. Numai cât trece drumul până la școală. E de cincisprezece ani și merge în clasa a treia, tocmai potrivit pentru vârsta lui. Înainte cu doi ani îi ajutam și eu la caligrafie, ba chiar și la latină... Dar acum m'a întrecut cu mult, și nu pot să-i mai ajut...

Cu toate acestea-i place să rămân lângă el până învață, să cetesc traducerea din latinește și să-i supraveghez socotelile din matematică... Dar timpul de mers la școală se apropie și două ceasuri întregi n'am să-l mai văz. La amiază vine acasă; după ameză mergem amândoi în oraș să cumpărăm deale casei. I-i place să mă vadă bine îmbrăcată; nu cumpăr nici odată nici o pălărie, ori stofă, ori voal să nu fie și el de față. Dacă e în

gustul lui ceace am ales; sare de bucurie, mă sărută, și-mi spune că sânt dragută, și că nu e damă mai dragută în tot orașul decât mama lui. O scumpul meu copil; de n'ai fi tu, tot atâta mi-ar fi mie de-aș fi dragută ori urită.

Dela cinci ceasuri ne apucăm iar de lucru până la cină. La mâncări are gust ales, și de aceea mi dă voie să m'abat câte odată prin bucătărie, să văz cum se pregătește cina.

Măncăm încet; după cină rar de tot, când mai plecăm de acasă. M'așez într'un scaun înalt, cu jilț, rămas dela bunică-mea. Maurițiu vine în poala mea. Nu e mare, cand șade așa, nu-i ajung picioarele până jos. Povestim, ne spunem unul altuia cât ne avem de dragi, ne sărutăm...

Mai de mult patul lui Maurițiu era lângă al meu. De când ne-am schimbat locuința, are odaia lui separată de a mea prin o ușă pe care noaptea o lăsăm deschisă.

Cea dintâi supărare mi-a pricinuit-o astăzi.

Ah, răul, de ar ști el cât m'a durut.

S'a întâmplat așa: Mai bine ca de o lună aveam eu bănuiele. Când cineva să uită așa ca noi totdeauna în ochii celuilalt, ajunge până la urmă să vază sufletul acolo în fund.

De cinci săptămâni nu mai era Maurițiu cel vechiu. Se înțelege era delicat și bun totdeauna, dar simțiam eu că gândul lui aluneca undeva departe. Iși schimbuse obiceiurile de mai înainte: pleca mai de vreme la școală, și se întorcea mai târziu. Venea cu fața aprinsă și miă săruta furtunos, ca unul care cere ier-

Cu fini și nași din provincie, cari și-au adus și ei câțiva țărani tineri din îndepărtări mari, oameni aduși anume să învingă, la votare, cealaltă lume care nu se aștepta la această apucătură. Și haid'cu rezoluțiile! Inzădar a apelat dl Oncu la inscenatorii întrunirii să retragă acele nenorocite rezoluții; înzădar spunea părintele Ciorogariu, că dacă sunt jigniți, să se întrunească cei jigniți cu jignitorii și să se explice, ca să nu se spargă solidaritatea.

Răspunsul dlui Vasile Goldiș a fost: „Nu, nu mai pertractăm. Trebuie scos ghimpele”. Și l-a scos cu votul lui Borcuța și soții, cari sărmanii ce se pricepeau în ale gazetăriei? Dar au votat cu omul care i-a adus.

După acesta a urmat ședința comitetului din Budapesta, convocat tot după pilda dela „Vas”. Membri comitetului au dus cu sine prieteni, invitați de președinte — și așa s'au adunat 47 de inși. Prietenii formau stafajul, membri comitetului statul major.

Oamenii mai cumpătați întrebau: unde sânt *Tribuniștii*, că nu-i putem judeca neascultați. La această întrebare răspunsul n'a întârziat: președintele, dl Gheorghe Pop de Băsești le-a răspuns că i-a invitat pe toți. Și pe dl Oncu care este membru al comitetului executiv, și pe dl Roman Ciorogariu, și pe dl Sava Raicu, și pe dl Sever Bocu... dar n'au venit.

S'a dat crezământ declarației acesteia și șoptelor pornite numai decât că „iată n'au îndrăsnit să vină, fiindcă se simțesc vinovați”, — și s'a adus sentința de excomunicare.

S'a făcut abuz chiar și de buna credință a încărunțitului președinte, căruia i-s'a spus că și *Tribuniștii* au fost invitați. Cum am și putea presupune despre un bărbat ca dl Pop de Băsești să spună, din scaunul preșe-

dințial, cu voia și premeditat un neadevăr?

S'a făcut abuz de buna credință a lui. Am căutat cine sânt vinovații și ni-s'a spus, cu ocoluri mari, că dl Oncu a fost invitat direct, iar ceilalți prin dl Oncu. Din norocire, dl Oncu păstrase scrisoarea de convocare și prin publicarea ei s'a dovedit că și această afirmație e neadevărată.

Astfel s'a constituit sinedrionul care ne-a excomunicat. Dela sinedrionul care a judecat pe Christos nu credem să fi fost alt for judecătoresc mai nelegiuit constituit.

Așa a degenerat conducerea comitetului din grad în grad, prefăcându-se într'un areopag de răzbunare din areopag de consolidare cum trebuia să fie.

Noi am spart solidaritatea, noi ne-am răvrătit, dle Mândrescu? Dacă ar fi toți ca dta, situația noastră ar fi ușoară, căci ar fi înțeleasă.

Înainte de adunarea poporală din Arad ne-am înțeles în sfârșit. Am fost chemați și noi la sfat și ne-am dat reciproc cuvântul, că în adunarea de popor nu va fi atinsă chestiunea desbinării dintre noi și în special *nu*: chestiunea ziarelor. Sosiți însă la adunare, spre marea noastră uimire, am văzut cum oamenii puși la cale împreăștiau în sute de exemplare „Românul”. N'a fost de ajuns atâta. Părintele Lucaciu, sosind la unul din răspântiile cuvântării ce-a ținut, a înșfăcat un exemplar din acelaș „Românul” și făcând o reclamă ca de bălci unui articol scris de dl Goldiș, a fluturat în semn de trofeu „frumosul ziar” în fața mulțime de popor din care s'au auzit — spre mângâiere fie zis — multe glasuri de perfectă înțelegere pentru gestul acesta desinteresat. Mai rămânea să pornim și noi a protesta contra unei astfel de feste și încăierarea era gata. O măreață adunare — prefăcută în scandal!

re. Eu nu-l întrebam; știam eu că n'ar minți ar îmi era frică de adevăr...

Când astăzi înainte de amiază a întârziat ai mult, am lăsat pe bucătăreasă singură, și 'am uitat din salon prin colțul ferestrei; de-olo vezi bine până în poarta institutului. Toc-ai venea singur, cu pașii grăbiți; înainte să de a intra pe poartă și-a întors capul; m urmărit privirea și am văzut la colțul ropiat al străzii o fată înaltă (o muncitoare bună seama), îmbrăcată în negru, cu păr : auriu.

Avea față albă, era frumoasă, și zimbea. Am înțeles.

Am căzut fără putere în scaun și acolo m'a t când a intrat în salon. A voit să mă să- și să mă desmerde; eu mă gândeam că te gura lui a atins gura fetei celeia; mi-am uns fața și nu m'am lăsat.

e el l'au podidit lacrimile și mă întreba me- : De ce nu mă lași să te sărut? Mamă gă, tu nu mă mai iubești?”

sfârșit i-am răspuns: Am văzut, și știu tot”.

lunci am simțit că trebuie să-l iau în brațe, cuprind; l'am pus pe genunchii mei, și

l-am strâns la piept până l-a durut și pe el și pe mine:

El plângea și se ruga: „Mamă dragă, pentru aceia așa-i că nu ești supărată, așa-i că tu tot mă iubești?”

Și fiindcă nu-i răspundeam îmi șoptea la ureche:

Ascultă... mamă dragă, — ...îți făgăduiesc că n'o voi mai întâlni-o nici odată... Îți făgăduiesc... niciodată, niciodată... Dar trebuie să plecăm de aici... Tu trebuie să mă iei cu tine... La țară, mamă dragă... trebuie să plecăm...

Și eu am priceput că e încă al meu, că i-e frică de fata cea blondă, și că nu doria altceva decât să se refugieze la mine, la sânul meu.

— ...Ne-am înțeles. Dimineață plecăm la mare.

El e ceva cam trist, dar bun și supus. De data asta va să zică îmi aparține încă, de data asta am învins eu. Dar mâne? Dar mai târziu? O, Doamne sfinte, dă ca să fie numai al meu, singur numai al meu și nu socoti Doamne de păcat, că i-l iubesc așa de ne-bună... așa de fără de măsură...

Tradusă de A. E.

Cine și-a călcat deci și cu acest pri-lej cuvântul și cine a spart solidaritatea?

Dacă domnilor dela Vas și dela Budapesta le era de solidaritate, noi le-am oferit'o și la Vas, le-am fi oferit'o și la Budapesta dacă ne che-mau, precum le-am oferit'o și în preaj-ma adunării publice dela Arad. Dar nu solidaritate le trebuie acestor oa-meni, ci cheia unui absolutism desă-vârșit în viața noastră publică. *Hinc illae lacrimae!*

Noi n'am râvnit la cheia aceasta. Dar păzim xilokerkosul, căci — Dum-nezeu vede — paza-i bună. Vorba lu Rabi Akiba: nimic nousub soare, — ce s'a întâmplat se mai poate în-tâmpla. Nu bănuim, dar oamenii nu sunt infailibili, nici sfinți. Chiar mem-brii comitetului național să fie ei. Și noi nu cerem decât dreptul nostru firesc de-a fi membri ai partidului național: *Cogito, ergo sum*: acest drept natural nu ni-l poate lua nic-rezoluția dela Vas, nici cea dela Bu-dapesta.

Sântem oameni cinstiți și nu de-lincvenți. Cu cei ce recunosc aceasta în-trăm la vorbă despre toate. Și despre greșeli. Și noi vom fi cei dintâi cari-le vom recunoaște, — dacă le-am avut.

Limba insolent. În numărul său de az-
autorizatul dă câteva „lămuriri” pentru ade-
renții sinceri ai partidului național. Întâiu, —
se putea altfel — este vorba de însăș per-
soana directorului ziarului, de „invecivele și
insultele” ce i-s'au adus înaltei d-sale per-
soane. Cetitorii noștri ni sunt martori. ce
„invecive și insulte” i-am adresat. L'am pro-
vocat să-și dovedească calomniile. Iar asta
înseamnă să-l insulti pe Maria Sa, dl Goldiș.
A doua, e chestia părintelui Ivan. Aici
spune că nu s'a întrunit încă comitetul, prin
urmare în redacție nu există încă nici o
pdrere.

A treia spune că în ce privește „organul
independent al dlui Nicolae Oncu” în fața
sentinței comitetului, — ca un autorizat, care
se respectă, — nu poate avea altă părere.

Isclăit: „Direcțiunea ziarului Românul”.
N-avem nici noi de zis nimic la lămuriri-
toarele deslușiri ale autorizatului. Nu putem
însă lăsa nerelevat un lucru. Autorizatului
spune amintind numele dlui Oncu, că dă ex-
plicațiile pentru aderenții sinceri ai partid. ului
național. A ajuns dl Oncu, care a stat în ju-
mătate de veac în fruntea Românilor, din
Arad să fie bănuț de nesinceritate față de
partid. Și de cine? de dl Goldiș. Ah, dl Gol-
diș și sinceritatea. Să nu te strici de răs?

Procesele noastre. Mâne, în 24 c.,
se va desbata înaintea curței cu juri din
Oradea-mare procesul pornit contra ziaru-
lui nostru de dl Adrian P. Deseanu, pen-
tru un articol publicat pe vremea alegerii,
articol, în care-l atacam pentru trecerea s
în tabăra autorului Mangra.

Azi a început să mai luăm act și despr
un nou proces pornit împotriva noastră d
dl profesor Opreș, pentru articolul »Reu-
niunea economică din Brad», publicat i
numărul din 17 Februarie, în care inden

ei cari
oresc : **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată
crederea fabricanților de
mobile
Székely și Róti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie
bogata noastră colecție. La înțelegere
sparte expedăm franco în ori-ce par-
te a Ardealului. - Atelier de primul ran
— Mare asortiment de —
trăsouri pentru mireși

am pe țărani români să se păzească de primejdia acestei reuniuni păcătoase.

Contestarea alegerii dela Orăștie.

În ședința de azi a Curții de casație (secția pentru alegeri) apărătorul alegerii, Teffeleni, a cerut respingerea petiției pe motive de forme, ca necorespunzând articolului 28 din legea XV anul 1899. A cerut respingerea petiției să se facă fără ordonarea cercetării. În acelaș sens a vorbit și al doilea apărător Hiller Jozsef.

Reprezentantul alegătorilor români, dl Dr. Victor Bontescu, a dovedit netemeinicia excepțiilor ridicate de advocații contrari. Măne își va continua discursul.

Furtună în Cameră. Verdictul, atât de favorabil pentru Kossuth, adus de juriul delegat în cunoscutul conflict între partidul kossuthist și ministrul de finanțe Lukács, a avut efect. Kossuth pentru a-și dovedi recunoștința față de Tisza care n'a voit să-l compromită, a intervenit pe lângă membrii partidului săi să renunțe la obstrucție și astfel în ședința de azi a Camerei împotriva proiectului au vorbit numai opoziționalii justhiști.

A luat cuvântul și ministrul de finanțe Lukács, care a declarat că toate propunerile de amendamente sânt de prisos, pentru că statutul băncii autonome are caracterul convențiilor internaționale cari s'au sânt admise în întregime sau nu, — dar nu pot fi modificate.

Declarația a făcut efect și articolul prim a fost primit. La articolul 2 a luat cuvântul numai justhiști.

Sfârșitul ședinței a fost furtunos. Un orator justhist, Zlinszky, lipsind, un secretar a anunțat președintelui că nu mai e anunțat nici un orator la cuvânt. Președintele Návay a declarat discuția închisă.

Împotriva acestei declarații a protestat deputatul Lovászy, spunând că el s'a anunțat la cuvânt. Se naște tumult. Deputații țipă și dau cu pumnii în masă. Deputatul Hock spune președintelui cuvinte aspre, pentru cari majoritatea hotărăște să-l trimită înaintea comisiei de imunitate.

Polonyi cere ședință intimă, unde scenele furtunoase se repetă. În cele din urmă partidele ajung la înțelegere și redeschizându-se ședința publică, se admite dreptul deputatului Lovászy de-a vorbi.

Discursul îl va rosti mâne.

Adunare congregațională în Făgăraș.

Membrii adunării municipale a comitatului Făgăraș sunt rugați ca pe Marți, 28 Februarie, la orele 8^{1/2} dimineața să se adune la hotelul „Paris”, pentru a se sfătui cu privire la ținuta ce au de-a urma la ședința extraordinară care se ține în ziua aceea la orele 9.

Cauză, că am primit invitarea târziu imposibil să se ieie alte dispozițiuni. *Abul comitatens.*

Lite. În ședința plenară dela 22 febr., delegațiunea ungară s'a ocupat cu ul afacerilor bosniece. S'a încins o dispută vie. Raportorul a încercat să dea puns tâlmăcirilor de drept public cu la competența Austriei asupra provinciilor conectate. — spuse în delegația austriacă. Oratorul face un mic istoric al drepturilor ei asupra provinciilor, zicând, că drepturile acestea nu s'au prescris, de oarece Un-

garia n'a renunțat nici când la aceste drepturi câștigate.

S'a mai amintit despre favorizarea Croaților la administrație, aducându-se critică conducerii pentru această favorizare, prin care se tinde la întărirea propagandei trialiste.

Budgetul a fost primit.

Delegațiunea austriacă a ținut ieri prima ședință plenară, intrînd în discuția budgetului afacerilor externe.

S'a adus din nou unele atacuri la adresa Ungariei „cu al cărui parlament trebuie perhorrescat ori-ce contact, fiind rușinea parlamentelor europene”.

Din pildele altor popoare. O telegramă din Londra ne aduce o nouă veste despre frumoasa statornicie și demnitate ce manifestă totdeauna în luptele lor naționale irlandezii. Comitetul național irlandez a hotărît adică să nu trimită reprezentanți la încoronarea regelui Gheorghe, ca și prin gestul acesta să presioneze în favoarea autonomiei lor naționale. Telegrama, aduce în chestiune următoarele amănunte:

Partidul național irlandez, în ședința sa de ieri a luat o hotărîre, în care se exprimă regretul poporului irlandez, că tot mai întărie timpul când regele să poată participa la serbările încoronării împreună cu toate popoarele de sub scheptorul său. Dar și până atunci poporul irlandez aduce omagii de bune urări regelui din prilejul încoronării. Partidul e convins că națiunea irlandeză i-ar face regelui o primire călduroasă, dacă acesta ar întreprinde o vizită în Irlanda.

Goga — osândit.

— Dela corespondentul nostru. —

Cluj.

La Cluj, acest vechiu loc de pierzare a libertății de gândire, s'a adus alaltăieri o osândă, care va cutremura toate sufletele românești. În temeiul cuvântului spus de jurații unguri, tribunalul a osândit la o lună de temniță și la 300 coroane pedeapsă bănească pe cântărețul cel mai gustat al neamului nostru, pe profetul nădejdelor noastre de mai bine, pe cel mai însuflețit sfătuitor al trebilor noastre obștești, pe dl Octavian Goga, fostul candidat național la alegerile pentru Cameră din cercul Chișineului. Dl Goga și-a atras lovitura de cnuț a dreptății ungurești prin două poezii scrise și subscrise de alții și publicate în revista sibiiană „Tara Noastră” încă acum doi ani.

Cum s'a pus la cale procesul?

La începutul anului 1910, dl Octavian Goga, care își căuta de sănătate la băile „Lukács” din Budapesta, într-o zi a fost ridicat din camera sanatorului dela băi și așezat în temniță ordinară — alături de tâlhari și spărgători.

Escortat pe urmă la Cluj, aici a aflat că a fost arestat — pentru că poliției i-s'a părut că dl Goga vrea să fugă și așa nu va putea da seamă în cele nouă procese de presă, ce i-s'au intentat pentru publicații în revista „Tara Noastră” ce apărea la Sibiu.

După 8 zile de arest preventiv dl Goga a fost eliberat, tocmai în ziua de Crăciun, în schimbul unei cauțiuni de 10.000 cor.

În cursul timpului judecătoria a sistat 2 dintre cele 9 procese pornite contra dlui Goga; după un interval au mai fost sistate 3 procese, așa că la desbaterea de azi nu mai erau decât 4 procese pentru articolele „Pe banca acuzaților” și „Un an — și o mie de coroane” și pentru versurile „Mănei mele” de Horia Petra-Petrescu și „Carpații” de D. Marcu — toate publicate în „Tara Noastră” în anul 1909.

Dl Goga nu e autorul nici uneia dintre publicațiile incriminate și n'a fost nici redactorul responsabil al revistei. Redactorul responsabil și unul dintre autori a fost D. Marcu, care a murit.

În locul celui mort — a fost chemat să răspundă cel viu — dl Goga care era proprietarul și editorul revistei „Tara Noastră”.

Desbaterea de azi.

Mult înainte de ceasurile 8 dimineața, sala de desbateri a fost fixată de lume. În puțin încăpătoarea sală se ghemuiau peste 200 de ascultători — în cea mai mare parte studenți universitari și frunțași ai societății românești din Cluj, între cari și pre-o 8—10 dame.

Pe banca acuzaților sta poetul Goga.

Curtea cu jurați prezidată de judele Kerekes — a intrat în desbaterea procesului.

Întrebat dl Goga dacă a fost până acum pedepsit a răspuns cu mult sarcasm: înclis am fost dar pedepsit n'am fost niciodată (aluzie la arestarea și deținerea de 8 zile).

Apărătorul dl Dr. Iuliu Pordea a cerut ca întreagă procedura să fie sistată după ce Goga, în baza legilor și în temeiul practicii judiciare nu poate fi pedepsit, după ce nu e vinovat. Autorul celor două articole, dl învățător I. Vlad încă în luna Ianuarie 1910 s'a prezentat judecătoriai. N'a fost luat în seamă.

Cele două poezii, incriminate poartă iscălitura autorilor — unul pe a dlui Horia Petra-Petrescu, care e pe deplin sănătos și trăiește la Brașov, celalalt pe a lui D. Marcu, care în afară de vina dlui Goga ori a altuia a murit.

Apărătorul cere să fie sistată procedura.

Tribunalul a sistat procedura pentru cele două articole dar acuza pentru cele două poezii a fost susținută și desbaterea s'a continuat — cetindu-se poeziile incriminate.

Procurorul Török a susținut acuza cu argumente foarte șubrede. Spune între altele că „deoarece la călcăiul poeziei subscrise de dl Horia Petra-Petrescu era scris „Lipsca-Weimar” s'a putut presupune că iscălitul nu e cetățean al țării și prin urmare nu poate fi tras în judecată” — decât numai dl Goga, care trebuie pedepsit deoarece publicând în revista sa poeziile incriminate s'a indentificat cu acele și prin urmare a ajutat să se facă agitație contra naționalității maghiare.

Aici, zice patetic procurorul, s'a aruncat cu tină în fața maghiarilor. Această tină trebuie spălată, deci apelează la patriotismul juraților — și cere osândirea lui Goga.

Apărătorul dl Dr. Iuliu Pordea a fost la înălțime și ca avocat și ca argumentație și ca logică și mai pe sus de toate cu român.

În puternica și aleasa vorbire de apărare, *mersul ideilor*, a fost cam următorul:

Acuza procurorului e neîntemeiată. Goga prin ridicarea lui dela băi, unde își caută de sănătate, prin arestul de 8 zile — a isprăvit și eventualele păcate ale autorilor iscăliți sub cele 2 poezii incriminate.

Tălcuiește pe larg cum s'au redus substratul procesului dela 9 incriminări la 2 și acele neîntemeiate. În procesele de presă nu pot fi hotărîtoare anumite fraze ori cuvinte rupte și scoase din un întreg. Trebuie căutată tendința senzului nu din puncte înguste de vedere, ci din punctele mai înalte ale sbuciumului unui popor și ale resonului de stat.

Deși procurorul admite că numai tendința scrisului trebuie să fie hotărîtoare în judecarea unui proces de presă — totuși ca să poată susține acuza șubredă — a scos și a citat fraze și cuvinte care zice că cuprind *agitație*. Dar codul penal care să ocupă cu agitația în § 171 și 172 nici măcar nu definează ce e agitația, căci spune numai imposibilitatea „agitație se comite atunci când se agit”. Procurorul s'a provocat la patriotismul juraților — ceia ce constituie o blasfemie adusă celui mai înalt sentiment al unui om.

Explică apoi pe larg cuprinsul și tendința poeziilor „Mănei mele” și „Carpații” și dovedește că nu conțin nici o agitație.

Când am luat asupra-mi, zice dl Dr. Pordea apărarea ilustrului nostru poet Goga — mi-am dat seama de greutatea cauzei.

Cine crede că aici Goga e acuzat — nu-și dă seama. Aici să frământă procesul istoric dintre diferitele neamuri ce alcătuiesc țara aceasta și Goga e numai un exponent cult și distins al neamului nostru. Odată constat acest fapt, zice apărătorul îndreptându-se spre jurați — nu vă conduceți de patimi ori de considerații mărunte, nu vă răpiți de vorbe; pătrundeți-vă de grozavul adevăr al zisei „*Vae Victis!*” (Vai de cei învinși!).

Acuzatul e o mândrie a neamului, căruia și eu, sunt mândru că aparțin, continuă Dr. Pordea. Dacă și față de acest distins exponent vor învinge micile și pătimășele convingeri — ușor puteți înțelege sentimentul pe care dvoastră l-ați alimentat în sufletul poporului nostru.

Cere achitarea acuzatului.

Dl Goga, ca să lămurească și mai mult immoralul întregii persecuții, la care e expus a început să expună în o formă și cu dar de prevestire, cum numai el îl are — toate antecedentele procesului, cu arestarea etc.

Abia a început însă, *președintele l-a oprit* pe cuvânt că nu vorbește la obiect.

Dl Goga continuă a spune că felul cum a fost arestat și târît în acest proces a fost condamnat de aproape întreaga presă europeană — la care s'au alăturat și câteva gazete și reviste din Ungaria. Cetește, ca ilustrare un pasagiu din un articol al lui Jászai Oszkár publicat în revista „XX-ik Század” din prilejul arestării preventive.

„Eu cred, încheie dl Goga că am fost *adus* aici spre rușinea libertății de gândire. Apelez la simțul d-voastră de dreptate să spălați, măcar acum această pată de rușine”.

După ce președintele, rezumând explică, în felul său substratul procesului — jurații se retrag și după o consultare de aproape un ceas aduc verdictul că „mai mult ca 7 inși au găsit că Goga e *vinovat* pentru cele două poezii incriminate”.

În temeiul acestui verdict tribunalul a osândit pe dl Goga după cum am anunțat deja pe lângă suportarea cheltuelilor de proces la o *lună temniță de stat și câte 300 coroane pedeapsă în bani*. Procurorul a anunțat recurs pentru procesul pentru celelalte două articole — a fost sistat.

Apărătorul a anunțat recurs pentru că dl Goga a fost pedepsit.

Impresiile.

Atât apărătorul cât și acuzatul au împrumutat întregii pertractări un timbru de sobrietate prin discursurile lor ținute la un nivel distins și stăpânite de o logică și de o argumentație puternică.

Dl Dr. Pordea cu ziua de azi și-a fixat un strălucit succes atât ca avocat cât și ca român.

Dl Goga de la sosirea în Cluj a fost obiectul unor însuflețite și foarte cordiale manifestații. Tinerimea universitară, la tot pasul căuta să dea expresie dragostei cu care îl are în suflet. Tot așa și partea cea mai mare a intelectualilor noștri din Cluj.

Această alipire de altcum și-a găsit o expresie puternică și în taptul că la pertractare peste 200 de admiratori ai lui Goga urmăreau, cu inima strânsă de emoție toate fazele procesului.

Prin acest proces — *singurul nesistat de noul guvern*, cu toate că dl ministru Székely a sistat o mulțime de alte procese de presă mai în urmă cele pornite contra părintelui Lucaciu — justiția din Ungaria așezată în mâinile juraților s'a dovedit că nu poate fi emancipată de patimile șovinismului intolerant.

Tinerimea din Cluj și dl Octavian Goga.

„Copiii nimănu” — studenții universitari din Cluj atât de ideal ocrotiți prin șirele înălțate ale condeului marelui nostru poet — cum au prins de veste că Goga a sosit la Cluj au

folosit toate prilejurile să dea expresie dragostei și recunoștinței ce i-o păstrează.

Și ca această dragoste și această recunoștință pentru duiosă chemare a poetului, la care a răspuns marele *Vasile Stroescu* cu darul său de 10 mii cor. — să-și aibă și pentru zilele ce vor să fie un semn vădit, o dovadă omenească:

Tinerimea română din Cluj a predat dlui Octavian Goga o prea frumoasă călimară de argint și un elegant creion (portativ) de aur.

Modestul dar *prețiosul* cadou a fost predat poetului prin o comisie a tinerimii, condusă de președintele actual al ei dl *Romul Furdui*, care a însoțit cadoul cu o însuflețită vorbire.

Dl Goga, foarte plăcut surprins a mulțumit pentru delicata atenție a tinerimii și a folosit acest prilej să arete deosebirea fatală ce tot mai mult se fizează între sufletul și îndrumările culturale ale tinerimii noastre și între acele ale tinerimei crescute în școli străine. Drept concluzie a fixat că o egalare, o nivelare se poate face numai prin o astfel de cultură sufletească și prin astfel de îndrumări, cari au la temelie cel mai curat și mai puternic *naționalism*.

Călimara dăruită poartă inscripția: „Iubitului nostru Octavian Goga, Cluj la 21 Februarie 1911. „Copiii nimănu”.

Creionul portativ are numai inscripția: „Dela copiii nimănu”.

Seara, după cină vre-o 50—60 studenți universitari au stat câteva ceasuri de vorbă, în cafeneaua „Thalia” cu de toți iubitul poet Octavian Goga, care le-a promis o grabnică revedere, când le va ținea o conferință, anume pentru studenți. *Cor.*

Serbări culturale în Sibiu.

— Sezătoarea scriitorilor români. —

În 5 Martie n. a. c. scriitorii români vor ținea prima sezătoare literară în Ardeal. Cu ocazia petrecerii cu jocuri naționale ce o aranjază „Asociațiunea cu concursul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, va fi deci o frumoasă manifestație literară, cum n'a mai fost până acum la noi.

În ziua de 5 Martie n. c. toți scriitorii ce se vor întâni în Sibiu se vor duce în corpore la biserica catedrală, ca să asculte sf. liturghie. La orele 11 a. m. vor ținea sezătoarea literară în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”. Până acum s'au anunțat că vor lua parte la sezătoare următorii scriitori: I. Agârbiceanu, M. Cunțan, V. Eftimiu, Em. Gârleanu, Octavian Goga, Corneliu Moldovanu, D. Nanu, Cincinat Pavelescu, Dinu Ramură (Herz), Mihail Sadoveanu și Caton Theodorian.

Programul amănunțit al sezătorii se va stabili mai târziu.

După sezătoare în restaurantul Brote va fi un banchet al scriitorilor, la care poate participa cine vrea.

Seara se vor duce toți scriitorii la petrecerea Asociațiunii din Casa Societății.

Fiind un prilej rar de-a vedea atâția scriitori împreună, credem că publicul românesc din toate părțile va alerga la Sibiu, ca să ia parte la această sărbare literară.

Votul obștesc și psihologia mulțimii.

București.

— Române, cari sânt schimbările politice, ce le crezi de lipsă ca să câștig schimbările gospodărești și ca să le poți păstra față de vre-o revenire năvălitoare:

— Vrem mai întâi votul obștesc, direct secret, întreg și egal.

— Dar dreptul votului de astăzi n'are destul de bun?

— Are restrîngeri pe cari nu le mai voim astăzi. Noi sântem vrednici de mult mai mult. Noi sântem mulțimea cea mare mulțimea deasă și crîncenă de oameni jertfiți în războire neîntreruptă cu nedreptățile nu ale soartei, ci ale întocmirii obștești. Aci e cheagul, care dospește neîncetat, înrîurit de rămășițele fărădelegilor, ale împilărilor, ale nesiguranței. Tocmai aceasta este temelie însăș a mișcării de prefacere obștească, ce turbură lumea de astăzi. De ce cei cari alcătuiesc numărul și viitorul, să aibă cei mai puțini deputați în sfatul țării?

— Dar înțelege, că nu numărul însemnează totul. Trebuie luată'n seamă averea. Apoi pe lângă acestea ești tu deștept? Ca să cârmuești e nevoie de deșteptăciune, de știință de carte, cari au destulă însemnătate în privința asta.

— Ca să cârmuești părerea mea este, că ceea ce trebuie mai întâi e să pricepi nevoile îndreptățite de îndestulat. Numai noi Românii avem cu adevărat această pricepere, fiindcă de ani de zile suntem trecuți cu vederea. Ți-am mai spus și altădată, că e aproape cu neputință ca un soi de oameni să înțeleagă cu toată limpezimea și strășnicia de lipsă *trebuințele altui soi* de oameni. Voința cea mai binevoitoare dă greș în privința aceasta. De altfel în împrejurimi de acestea, bunăvoința e ceva rar de tot. Mai mult, nu în creșterea cea bună zace știința acestor prefaceri obștești. Știința aceasta nu e oficială și metodică. Ea sălășluește în firea omului, în credința sa, în hotărîrea sa ca să se împotrivescă cu cerbicie nedreptăților, în stăruința și avântul ce însufleștește părtășia la lipsurile obștești.

— Imi dau seama, că nepăsarea și intrucâtva moliciunea ușor îi cuprinde pe aceia, cari privesc la nevoile voastre numai de departe.

— Trebuie să ni-se îngăduie să ne vedem noi înșine de treburile noastre. Nu vedeți cum îi neliniștește pe cârmuitorii țării, ființa câtorva alor noștri între ei? Dar dacă ar fi ei atâția câți ar trebui să fie după mărimea numărului nostru!? Doamne, Doamne, de câte bunătăți ne-am învrednicit și noi! Partidul nostru naționalist și, mai adaog, și democrat, căci viitorul e al democrației, nu va cere nici mai mult, nici mai puțin, decât ceea ce i-se cuvine de drept. El nu vrea să prăpădească pe nimeni. El nu cere decât partea sa partea sa dreaptă. O patrie este o însoțire în care fiecare are drept la o dividendă materială și morală. Toate celelalte feluri sunt viclenii, sunt înjosiri, fiindcă muncitorul e numai o părticică dintr'un oligarh. Trebuie să știi un lucru, că interesele morale ne sunt prețioase. Dragostea, boala, supărarea, și pentru noi sunt tot atât de puternice ca și pentru alții. Demnitatea tot așa. Aceste bănuiele și aceste prevederi sunt pentru noi ocări.

— Vorbele tale îmi par cam ciudate. Nu într'adevăr puternic aceasta parte motiva a lucrului?

— Îmi simt și toți Românii ca mine. Noi ne înnoaștem stăpânitorii și încă bine de tot, încă de atâta vreme ei sânt actorii, iar noi publicul privitor. Din pricina asta știm că ai știia din mulțime ce putere îngâmfată și dureroasă le dă banii și că anume, când vorbește de dreptul de vot, chiar având în față un vot egal, câtă vreme oligarhii vor să străduie tot numai ei această putere, — ei vor avea din pricina întunecimii și a răuînțării înrîurîntelor lor, un vot îndoit, întreit, împătrit.

— Dar vezi unii mai sânt și acum împotriva puterii numărului în politică, aducând în ajutorul lor pe Spencer, Tarde, Ferri, Lombroso, Gustav Le Bon, cari au studiat psihologia mulțimei, și arată cu pilde luate din istoria fiecărei revoluții mari, că mulțimea se schimbă într'o dihanie pustitoare, apoi că în mulțime însușirea fiecărui însușire; din om ce era cu însușiri mai mult sau mai puțin bune, fieștecare se schimbă într'o fiară adevărată, urmând la rândul ei și mulțimea să ajungă îngrozitoare. Iată mulțimea, prin urmare așa spun unii e o armă fără conștiință, care urmează pe acela care are o înrîurire mare asupra ei, așa că votul obștesc e o primejdie, e domnia celor de rînd.

— Așa ar fi dacă ne-am opri aici. Dar vezi cei mai mulți uită că în luptele sociale, nu elementul psihologic alcătuiește factorul cârmuitor, ci *determinismul economic* e temelie luptelor sociale. Nu ideile morale sânt imboldurile la luptele politice, ci *interesele de clasă și de rasă*. Dacă propășirea societății lucrurile au ajuns acolo, ca să fie pe de-o parte stăpânitori, pe de alta stăpâniți sau apăsați, e lucru firesc să fie între ei interese deosebite, să lupte ca să ia puterea.

Dacă *votul obștesc* e o instituție obștească și dacă propășirea societății a adus cu sine această instituție, dovedește că el a ajuns să fie o *nevoie obștească*, iar nu o toană a înrîurării. Și dacă lucrurile au ajuns până la o dată din însuș avântul societății, dovedește că odată că acei cari voiesc votul obștesc sânt vrednici să ia parte la cârma statului. Despotismul mulțimei, zice Scipio Lahele, privită în lumina psihologiei colective, nu e, dupăcum spun unii observatori superficiali, domnia celor de rînd. Nu e justificat nici dupăcum ar vrea alții, în termenii prea aritmetic ca să fie adevărat în psihologie — că numărul e totul. Pentrucă domnia celor mai mulți nu e, în fond, decât domnia oamenilor superiori, pătrunsă încetul încetul în mulțime. Despotismul mulțimei se reduce la despotismul ideilor celor care când folosirea lor e potrivită și chibzuită.

— Dar par'că cu votul obștesc, ca să fie bun pentru popor, și trebuie altceva decât să ai bani mulți ca să adevăratezi *Delegații* mulți, și câștigi așa numărul mare.

— Dar așa să fie, că omul din popor să aibă de puțină demnitate de sine, să se simtă să fie mituit, dar cine sânt aceia, care se înrîuresc? Tot dintre stăpânitori, tot aceia, cari sânt împotriva votului obștesc. Așa dară e a lor și dacă tot ei vor să aibă votul obștesc, e din pricină că ei au nevoie să cheltuiască bani prea

mulți. De altfel în privința mituirei, nu elementul moral e imboldul, ci *sărăcia gospodărească*.

Fermecările cu vorbe goale dela întruniri au puțină trecere față cu rănile adânci, pe cari le au cei mai mulți din popor. Durerea groaznică a rănilor acestora covârșește vorbele frumoase și încântătoare ale lupilor în piele de oaie. Starea gospodărească și interesele profesionale au făcut și vor face și în viitor, ca sărăcimea să fie conștiință de menirea ei și pe măsură ce libertățile se vor înmulți, va crește și conștiința și demnitatea mulțimii.

Traian V. Tăranu.

Scrisori din Germania.

Casa lui Goethe. — Societatea internațională a studenților. — Parseval. — Dor de a cuceri. — Spre primăvară.

Frankfurt a/M. Februarie 1911.

Pe o stradă tăcută și îngustă, „Hirschgasse“, din vestitul oraș de bancheri Frankfurt, se află casa în care marele Goethe a văzut lumina zilei. E o casă simplă — pe vremea aceea trebuie să fi fost frumoasă —, cu două etaje și parantă, cu scările largi, cu încăpătoare și luminoase, cu mobilier scump și solid și cu podeală curată.

În tot aranjamentul de odă și conservarea uneltelor casnice vezi o deosebită pietate, înălțătoare și curată pentru genul național, propriu popoarelor germanice.

În etajul întâi se află sufrageria și bucătăria cu tot mobilierul ei, în al doilea etaj e salonul care cuprinde o bogată colecție de tablouri, cele mai multe sânt portrete ale prietenilor tatălui lui Goethe.

Aături de acesta e dormitorul și lângă el altă odă mică, în care s'a născut Goethe. Odaia e goală acum, un singur bust al lui Apollo o împodobește, iar jos o cunună de lauri, ce se trimite în fiecare an de casa lui Shakespeare.

În parantă se află odaia lui Goethe, în care a petrecut până la etatea de 16 ani. Și acum se vede teatrul de păpuși cu toate culisele, masa de studiu și cea de scris, pe care mai târziu a început să scrie opera lui cea mai de seamă: *Faust*. Masa e stropită întreagă cu cerneală — azi are o carte pentru vizitatori — deasupra ei atârna o gitară, care are sunet deosebit de dulce.

În curte jos, lipit de această casă, se află muzeul lui Goethe, care cuprinde o parte din manuscrisele lui, epistole de dragoste, portrete, scrisori dela prieteni, fotografii, busturi și unelte. Manuscrisele și mai ales scrisorile de dragoste sânt foarte bine conservate, se pot și-acum citi cu ușurință. Din ele poți să câștigi o idee și despre viața intimă alui Goethe, despre viața lui ca om, nu numai despre viața lui ca scriitor. Valoarea acestor manuscrise e, bine înțeles, foarte mare și cu celelalte manuscrise din Weimar ele constituie cea mai prețioasă moștenire a nemților.

În Berlin s'a înființat acum de curînd o societate internațională a studenților, care are ca scop deșteptarea interesului între studenții străini pentru cultura germană, iar între studenții nemți — trezirea interesului pentru culturile străine; mai departe promovarea legăturilor de prietenie între studenții diferitelor națiuni, ușurarea condițiilor de studiu și împărțirea cu o educație socială modernă. În vederea acestor scopuri se organizează conferințe, excursii, serbări internaționale. Afară de astea se va înființa un club cu o bibliotecă și o sală de lectură. Consiliul administrativ al acestei societăți e alcătuit dintr'un American, un Chinez, un Neamț, un Rus, un Englez, un Grec și un Sudatrican.

În 23 c. a fost prima întrunire a acestei societăți, la care profesorul dela universitatea „Harvard“ din America, Dr. Münsterberg, a ținut o conferință despre: „Raporturile internaționale de cultură și conștiința națională“.

Intr'una din zile, pe vremea dejunului, un balon uriaș s'a ivit deasupra orașului, ducând în vara câtorva pasageri spre Mainz în gondola din mijloc. Cu toate că în Germania nu e loc rar să vezi baloane diriguibile, totuși apariția unui astfel de balon e salutată totdeauna cu bucurie. În balcoane și ferestre răsar capete, în străzi și pe câmpuri grăbiți de adevieri stau în grupuri mici cu ochii ridați, copiii strigă, aleargă, gestulează, de pe toate buzele răsare acum cuvântul: „Parseval“. Balonul trece domol, neturburat într'un zbor maiestatic se pierde pe după turlele ascuțite de biserici. Ochii tuturor sânt cuprinși de-o admirație și mândrie, pe fețele bălane ale nemților citești o încredere, care, de multeori, trece la asfel de ocazii în brutalitate. Cum stam cu fața întoarsă spre balonul ce se micșora în depărtările văzduhului, un gând mi-se ivi în minte: oare avea-vom parte să vedem și noi primul balon românesc trecând Carpații?...

Știri aduse de foile engleze, despre o apropiere și o învoială între Germania și Rusia, cari au fost de altfel obiectul atâtor interpelări, s'a comentat cu multă răceală de presa germană, care s'a năzuit chiar să-i reducă importanța. În partidele politice, prin cluburi și societăți, aceste știri se comentează și discută cu multă pasiune însă, căci ele au demascat o parte din intențiunile ascunse ale Germaniei care, ajunsă puternică și bogată, voește să câștige pe seama ei frumoasa țară a Indiilor. Convingerea, că în scurtă vreme indienii vor fi coloni germane, e atât de înrădăcinată în opinia publică, încât nu se admite nici un motiv, care ar pune la îndoială succesul acestui plan.

Să lăsăm însă aceste doruri neîmplinite să plutească netulburate peste pământurile Germaniei. Razele calde de soare, cari de câțiva vreme a spart perdeaua norilor plumburii, ne chiamă la plauri. Prin pădurile și lacurile din apropiere se simte un aer de primăvară, în toate colțurile e numai un cântec de păsări, cari aleargă vesele de pe o ramură pe alta. Simți apropierea unei renașteri a naturii, biruitoare și neamănată, cu toată podoaba și splendoarea ei, și te bucuri din tot sufletul, întocmai cum să bucură un subjugat de ceasul libertății.

Coresp.

Un glas de departe.

— Indemnuri curate. —

Departe de vatra părintească, la malul Dunării, cu mare nerăbdare aștept zilnic „Tribuna“, foaia cea mai bine redactată la noi peste munți.

Nu e nimic mai dezastruos pentru națiunea noastră românească decât discordia între frați, care atunci e mai aprigă, când sămburele ei e sămănat de fiii aceluiaș neam.

Văzând campania nenorocită pornită în contra ziarului „Tribuna“, întărit în luptele drepte naționale, cunoscând direcția curată în statornicie și credință cătră neam a acestui ziar, — ca fiu al acestui neam alungat de acasă de stările insuportabile create de legi barbare, din departare, de pe pământul sfânt al României, din atmosfera liberă a acestei țări care dă ocrotire tuturor, — dezaproab campania pornită contra ziarului „Tribuna“; dezaproab înființarea absolut de prisos a ziarului „Românul“ și aderez cu trup și suflet la ziarul „Tribuna“ ca la un focular redeșteptător al vieții noastre naționale.

Aderez la propunerea dlui Ivan, aflându-o ca cea mai bună soluție a haosului politic creat prin apariția „Românului“.

Trecutul ziarului „Tribuna“ e prea cunoscut. Loviturile drepte și juste ale lui în transfugii neamului sânt garanția cea mai bună că existența ziarului „Tribuna“ e o chestie națională și că dispariția lui ar însemna înmormântarea multor ideale politice pe mai multe decenii.

Jândul curat, lupta dreaptă și neșovăitoare
 și armele d-voastre pe cari încingându-le
 noi armându-vă, mai curând sau mai târ-
 , totuș vom ajunge ținta noastră.
 înainte cu Dumnezeu!
 Băilești (Doljiu).
 Ilie Oprian.
 comerciant.

Sălbătăcii jandarmerești la Năsăud.

Năsăud, 22 Februarie.

În Năsăud, fruntașa comună grănițarească,
 pe valea Someșului-mare, s'a întâmplat
 umineca trecută, în 12 l. c, un caz, în-
 adevăr scandalos și revoltător, care putea
 aibă cele mai grozave urmări.

Eroii scandalului sânt jandarmii, aceiași,
 și la Mărgineni și în alte părți, au să-
 rșit în numele legii și al ordinei publice
 âtea sălbătăcii sângeroase.

Și faptul este cu atât mai vrednic de
 decepsă, scandalul cu atât mai revoltător,
 cât acela s'a întâmplat ziua, în ameaza-
 tare, în piața mare a Năsăudului, în fața
 lui public foarte numeros și a oamenilor
 e autoritate.

Două nunți românești se serbau în ziua
 mintită: în pace și liniște, în doine, cân-
 ce și chiuituri vesele, cum e obiceiul Ro-
 mânului în zile bune. Când de-odată, în
 mijlocul pieței chiar în fața bisericii, apar,
 a o vijelie din senin, sub conducerea unui
 mpănat cu numele »Zöld« păzitorii or-
 linei publice, jandarmii, și cu o sălbătăcie
 ntr'adevăr hunică, smulg cele două stea-
 guri nevinovate, simbolul de veacuri al
 înstei și curăteniei nunților românești și
 — cu toate protestările mulțimei revoltate,
 — rup și taie de pe ele năfrămile, petelele
 și toate podoabele îndatinat și cu acestea
 — țara a fost mântuită !!

Întrebăm acum pe capul cercului Năsău-
 tului, pe protopretorele solgăbirăul Czinkék,
 dacă la ordinul și cu știrea sa a comis jan-
 darmul »Zöld« această sălbătăcie, fără pre-
 cedent pe la noi și cu atât mai revoltătoare,
 cu cât s'a întâmplat chiar în comuna Nă-
 săud, sediul preturei, care dispune de o
 pătură de cărturari atât de numeroasă și
 care are un popor atât de bun și pașnic?!

Căci fără îndoială: dacă în Năsăud s'a
 putut întâmpla acest atentat rușinos și fără
 păreche de revoltător, chiar în fața autori-
 tăților, își poate închipui omul, ce se întâm-
 plă în comunele noastre retrase în munți,
 unde poporul nostru bun, blând și iubitor
 de ordine și legi, e supus capriciului și șo-
 vinismului descreerat al unor jandarmi... lip-
 siți total de cultură, morală și bunul simț.

Apelăm la conducătorii noștri Români din
 comitat și în special la bunul simț de drep-
 tate al vice-comitelui comitatens, rugându-i,
 să pună odată capăt acestor orgii barbare
 pe terenul comitatului nostru, orgii medie-
 vale, cari compromit țara și așezămintele ei.

Cor.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
 Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
 Telefon 88-99. Birou-central, stabiliment medical
 Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
 Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. 3-5 p. m.
 Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Din comitatul Bistrița-Năsăud.

In atențiunea preoțimei și învățătorimei române!

Sunt săptămâni la mijloc, decând un tânăr
 român, care face pe „naționalist“ intransi-
 gent... candidat de avocat prin toate birou-
 rile advocațiale, fără deosebire de culoare...
 cutreeră, în lungul și latul, satele românești,
 îndemnând poporul, ușor de ademenit, să con-
 tracteze împrumuturi pe ipotecă la o bancă
 săsească, dintre cele mai verzi... la „Wor-
 schussverein“, din Bistrița.

Acest tânăr „naționalist“... actual agent ze-
 los la banca săsească, cutreeră de prezent co-
 munele din jurul Năsăudului, făcând pe „Me-
 sia“ cel făgăduit... care vine să scape popo-
 rul de „robia“... băncilor românești...

Și lucru curios: acest agent modern... care
 întrece în „manieri“ și apucături de „gheșeft“
 și pe cei mai abili agenți jidani, a făcut fru-
 moase „daraveri“ în comunele: Rodna, Ma-
 ieru, Rebrîșoara, Teure etc., convertind dela
 Români, sute de mii de coroane, pe anuități la
 susnunita bancă săsească.

Și pe când activul nostru „naționalist“, în
 zelul său, ce nu mai cunoaște nici margini,
 nici omenie, transpune cu duimul băncii să-
 sești, moșiile românești, pe câte 30, 40 și 50
 ani, pe atunci, în schimb, își bate pieptul lu-
 lind băncile românești din acest comitat, „Au-
 rora“, „Mercur“, „Bistrițana“ etc. bănci vechi,
 cu trecut istoric, fără păreche de solide și
 cinstitute, cari au jertfit, în decursul anilor și
 jertfesc mereu mii, zeci de mii de coroane pe
 altarul culturii românești și pentru scopuri de
 binefacere.

Și acest nefericit agent... al cărui nume
 din respect către familia sa, — îl retac de o
 cam dată, e cu atât mai condamnabil, cu cât
 aceasta propagandă de salvare economică...
 a poporului nostru din acest ținut, o face în
 interesul unei bănci străine, ce ar sorbi pe Ro-
 mâni într'o lingură de apă și într'un timp, când
 deviza noastră, a tuturor, trebuie să fie: ni-
 mic dela străin, nici un ban străinului...!!

Preoți și învățători români! Cătră voi ad-
 resez acest apel: fiți cu ochiul în patru față
 de acest „naționalist“ de ocazie și când vine
 în satele voastre pentru „a fericii“ poporul, tra-
 tați-l după merit...
 Someșanul.

Un străinătate.

Reacțiune în Portugalia. După veștile ce
 sosesc din Lisabona pare că în Portugalia se
 pregătește în serios reacțiunea ațită de monar-
 hiști. Cazuri sporadice par a fi vestiții izbuc-
 nirii. Astfel în Vandoma un preot catolic a ținut
 te pe amvon o vorbire înflăcărată împotriva re-
 publice. Pînăzând de veste autoritățile voiau să-l
 detină, dar poporul a intervenit, așa că numai
 cu ajutorul dat de miliție s'a putut face arestarea
 preotului. Mulțimea infuriată de acest act a năvălit
 la primărie ca să elbere pe arestat. Ordinea s'a
 putut menține numai cu mari sforțări.

Rusia și China. După informațiile agenției
 Reuter răspunsul Chinei la nota guvernului
 rusesc ar avea următorul conținut: China re-
 cunoaște drepturile și privilegiiile Rusiei, în-
 țară căror exercitare diferendul s'a aplanat tot-
 deuna pe cale pacifică. Cu toate acestea, ne-
 înțelegerile au fost cauzate de explicațiile ce
 s'au dat intenționat notelor chineze din partea
 diplomației rusești. Iar amenințarea Rusiei de
 ași lua satisfacție în caz când China nu i-ar
 da nu încapă în cadrul unor tratative amicale.
 China este ferm decisă, de a ține în valoare
 toate punctele contractului din 1881, cari asi-
 gură drepturi excepționale pe seama supu-
 șilor ruși.

Impresia acestui răspuns este foarte diferită.
 »Novoje Vremja“ îl declară de nesperos, zi-
 când, că în urma acestui răspuns situația este
 tot aceiaș ca și la izbucnirea conflictului.

Alte ziare comenteaza în mod mai calm
 răspunsul dând expresie convingerii, că con-
 flictul se va aplană în ori-ce caz pe cale
 pacifică.

Lupta pentru binele poporului.

Mai mult ca ori când, se ocupă lumea în
 ziua de azi de o chestiune socială, nesocotită
 multă vreme: de chestiunea alcoolismului.
 Cercetări științifice severe, articole prin re-
 viste și ziare, prelegeri în cercuri mai restrinse
 sau mai mari, statistici demne de încredere,
 toate caută să dovedească lumii, deosebita
 importanța a susnuitei chestiuni. „E o luptă
 veche, multă energie a fost cheltuită zadarnic,
 fără folos ori cu foloase numai mici de tot și
 lumea tot bea, alcoolismul în loc să descrească
 pare că s'a întins mai mult“. Așa vor zice
 mulți și dând din umeri vor cugeta: „Să nu
 ne mai ostenim“. Cei ce se exprimă astfel
 uită însă un lucru și nu știu, poate, un altul.
 Uită că dacă lupta împotriva alcoolismului nu
 a dat rezultate satisfăcătoare, cauza nu a fost
 greutatea prea mare de a-l înfrina, ci, între-
 buințarea unei arme de luptă nu prea bună:
 cumpătarea. Uită că arma aceasta a fost de
 mult aproape cu desăvârșire înlăturată, socie-
 tățile numeroase de cumpătare, ivite cu șgo-
 mot, dar dispărute repede și fără șgomot ară-
 tând, că cei ce întrebuințază arma aceea de
 sistem vechiu, sânt condamnați să stea, în
 cazul cel mai bun, neputincioși în fața dușma-
 nului, alcoolul, care e puternic și viclean.

— Nu știu ceice zic „să nu ne mai ostenim“,
 că o armă nouă se întrebuințează azi, o armă
 solidă și perfecționată, care din 1852 încă, s'a
 întrebuințat de către o armată nouă atunci, cu
 multă izbândă și că grație ei, armata aceea, a
 Bunilor Templieri, s'a mărit tot mai mult și
 are acum trupe în toată lumea. Arma cea
 nouă, aducătoare de victorie e: abținerea,
 abținerea deseavârșită dela orice fel de băuturi
 alcoolice, spirtoase. Cu toate că și întrebuin-
 țând această armă perfectă, soldații trebuie să
 se ostenească spre a învinge dușmanul, oste-
 neala aceasta produce însă două mulțumiri:
 mulțumirea sufletească a soldaților ca și-au
 făcut pe deplin datoria, luptând cu arma cea
 mai bună și mulțumirea că merg din succes
 în succes.

Să ne ocupăm deci de oștirea Bunilor Tem-
 plieri, al căror numer a trecut de 1 milion, a-
 rătând care e programul lor și cum vor să
 și-l împlinească. Luptătorii Bunilor Templieri, fac
 parte din întinsul Ordin al Bunilor Templieri
 (I. O. A. T.). În tălmăcire, Bun Templier ar
 însemna, luptător pentru bine.

E societatea de abținere cea mai conse-
 cventă, fiindcă membrii ei trebuie să-și ia o
 obligațiune solemnă, pe toată viața, că nu vor
 prefera, cumpăra, vinde, întrebuința sau da al-
 tora vre-o beutură alcoolică, cum sânt: vinul,
 berea, romul, șampania etc., și că vor lupta
 cu orice mijloace legitime împotriva întrebuin-
 țării lor în societatea omenească. Programul
 lor e: lupta pentru ridicarea morală, materială
 și culturală a oamenilor.

Ei vor: înlăturarea obiceiului băuturii și se
 străduiesc în acest scop, prin pildă, vorbă și
 scris. Pilda e însă mai puternică decât cele-
 lalte două. Vor să scape victimile băuturii,
 spre le da din nou familiei și societății ca
 oameni buni; vor să ferească pe cei tineri,
 curați și buni, de ispita ce-i amenință și vor,
 în sfârșit, să strângă laolaltă pe toți oamenii
 îndurerați de suferințele poporului românesc,
 mai ales din cauza alcoolismului, pe toți oa-
 menii hotărâți să lucreze pentru acest ideal
 ca așa, cu puteri unite, să grăbească ridica-
 rea și fericirea poporului. Că un popor, scă-
 pat de beutură, e un popor superior altora din
 toate punctele de vedere, ne dovedesc: Sue-
 dia, Norvegia, Finlanda, etc.

Și transformarea în acele țări s'a făcut re-
 pede. Încă acum 20 de ani țările citate erau
 cele mai alcoolice, cu toată lupta societăților
 de cumpătare. Societățile de abținere și
 Ordinul Bunilor Templieri, au săvârșit minu-
 nea. Cine ar mai putea spune, după toate
 acestea, că la noi ar trebui să luptăm cu arma
 cumpătării?

În România lupta Bunilor Templieri a înce-
 put acum 5 ani și cu toate că pornită și con-
 dusă numai de persoane tinere, fără influență
 și fără mijloace materiale, a avut izbânzi fru-
 moase, reușind să întemeieze până acum 9
 loji de oameni în vârstă și 4 loji (secțiuni) de

copii. Din acestea 1 lojă de adulți și 1 lojă de copii, au fost fondate la Sibiu, purtând cea dintâi numele de „Andrei Șaguna”, iar cea de-a doua numele „Viitor de aur”. Ultima serbare ținută în Palatul Asociațiunii din Sibiu, la care a ținut o conferință dl Gheorghe Șterba din București, a fost încă un semn de viață și de activitate. Mai ales inteligența și presa sprijină frumoasa mișcare de regenerare a neamului.

Se crede că zilele acestea se va întemeia aci în Arad, cea de-a doua lojă în Ungaria a Bunilor Templieri Români. Pregătirile necesare au fost făcute de dl prof. seminarial N. Mihulin, dl avocat Dr. Cornel Iancu și alții. Le dorim din toată inima izbândă strălucită și rugăm pe toți Români să le dea sprijinul lor, nu numai cu vorba, ci și cu fapta.

Gheorghe Șterba.

INFORMAȚIUNI

ARAD: 23 Februarie n. 1911.

— **Regele Carol și Coroana Spaniei.** Ziarul parizian „Figaro” publică convorbirea, ce a avut-o regele Carol al României cu scriitorul Raymond Reonly, cu prilejul primirii acestuia în audiență.

E interesant pasajul în care se face amintire despre oferirea coroanei Spaniole casei de Hohenzollern. Regele a spus: În Septembrie 1869 eram la părinți, când sosi la noi trimisul extraordinar al Spaniei, Salazar, care a oferit coroana Spaniei fratelui meu mai mare. Bismark și-a dat toate puterile, ca să-l poată convinge. Călar și tatăl meu s-a lăsat înduplecat, dar noi totuși nu vedeam așa de ademenitor ofertul. Într-o zi mă preumblam cu Salazar pe tărâmul Rinului, când el întorcându-se spre mine, îmi puse întrebarea, de n'aș voi să primesc eu coroana Spaniei.

— **Mulțumesc** — i-am răspuns mi-e deajuns România.

Fratele meu sa învoit, cu toate că era convins, că domnia lui nu va ține mult. Tatăl meu a pus unele condițiuni, iar trimisul a plecat. Cu câteva zile în urmă s'a întâmplat un incident foarte curios. Am primit din Madrid o depeșă, care în locul cuvintelor: „Cortez-ul aprobă (approuve) candidarea” avea: „Cortez-ul ajurnează (ajourne) candidarea” ceea ce era o greșală a oficianului postal. Iar fratele meu s'a folosit de această greșală a schimbării cuvintelor, declarând, că nici nu mai voește să audă de întreaga afacere.

— **Cererea canonicilor gr.-cat. români.** P. S. Sa Episcopul Vasile Hossu, a condus ieri la ministrul președinte Héderváry Károly și la ministrul de culte, contele Zichy János, o delegație a canonicilor gr.-cat. români. Au luat parte: dd. Ioan Boros, canonic episcopesc, Lugoj; Dr. F. Stan canonic în Oradea-Mare; Victor Smigelszki, canonic în Blaj și Gabriel Pap, canonic în Gherla. P. S. Sa Episcopul Hossu a cerut să li-se reguleze dotația canonicilor. A spus că această dotație, a rămas cel puțin de una sută de ani aceeași, nu mai corespunde exigențelor de azi și situația canonicilor este foarte precară. Spre a ilustra afirmația sa a zis, că dotația celui din urmă canonic este de 2100 cor. și a prepozițului de 3600 cor. A cerut ca să se aranjeze dotația ca în Austria, prepozițului să fie clasat în a patra, iar canonicii în a cincea clasă de plăți. Atât ministrul președinte, contele Hé-

derváry, cât și ministrul de interne contele Zichy János a ascultat, se spune, cu toată bunăvoința, cererea canonicilor și au făgăduit, că vor veni în ajutorul canonicilor.

— **Cum se fac parcelările...** Ministrul nostru de agricultură a cumpărat cu scop de parcelare o moșie a fișpanului Aradului așezată între Sârbii de dincolo de Tisa. Locuitorii acestui ținut sânt 95% Sârbi, cari sânt băștinași și numai 5% Unguri. Cu toate acestea ministrul a parcelat moșia numai între cele 5% de Unguri, lăsând la o parte pe Sârbii lipsiți de pământ.

Iată cum sânt sprijiniți, și în cele economice, cetățenii de altă limbă și lege.

— **Apponyi în America.** Ziarele ungurești cântă osanale lui Apponyi care în fața unei mari adunări de unguri, patru mii de oameni, toți în haină ungurească de gală, a ținut una dintre cele mai incendiare vorbiri ale sale înaintea statuei lui Kossuth în Cleveland. Vorbirea contelui peregrin a răpit mulțimea și patru mii de oameni agitau din focosuri și aruncau cu comănele în ciori, gata să iee cerul cu asalt. În aceeași seară contele a vorbit în sala teatrului despre relațiile Ungariei cu Austria din punct de vedere istoric. Americanii — spun zările ungurești — ocupându-se de misiunea lui Apponyi în America, îl însiră între cei dintâi oameni mari ai lumii.

Mai las-o Popăscule...

— **O a treia universitate.** Un ziar de seară aduce știrea, că la conferința confederațională ținută sub președinția ministrului de instrucție la care a luat parte și contele Tisza s'a hotărât, ca a treia universitate să se înființeze în Dobrișin.

— **Drepturile femeilor în Austria.** Din Viena ni-se scrie: În decursul unei dintre ultimele ședințe a parlamentului austriac s'a prezentat o deputație din doamnele Berta Pauli, Henriette Herzfelder, Dr. Miri și Fjörth și Marie Schwarz înaintea conducătorilor a diferitelor partide, predându-le o rezoluție, în care se accentuiază dorința plină de încredere, că deputații tuturor partidelor vor interveni pentru justa eliminare a cuvântului „Frauenperson” din § 30 a legii pentru asocieri. Deputatul Dr. Ofner a declarat delegației, că deja de mult luptă pentru drepturile politice ale femeii și că în tot cazul va interveni pentru dorința dreaptă, ca să poată înființa și femeile asocieri politice și să fie membri ai acestora.

Cam în acest chip au răspuns toți reprezentanții partidelor.

— **Stările deplorabile din Buteni și jur.** În Buteni și comunele învecinate grasează, în grad de tot mare, diferite morburi epidemice ca: difteria, pneumonia (aprinde de plămâni), tifos, influență etc. Ținutul zi de zi răsună de ecoul neîncetatului glas al jalnicilor clopote, cari anunță trecerea la cele eterne a bieților creștini, aproape toți români. Sunt comune ca de pildă *Paiușeni*, în care în răstimp de o lună și jumătate numai de difterie au murit peste 40 de copii români. Aproape în fiecare sat sunt 2-4 înmormântări pe zi.

Cauza acestei stări deplorabile e lipsa totală de medici. Medicul cercual, însuș bolnav, e dus de câteva săptămâni la Budapesta, iar medic substituit nu s'a adus. În cercul învecinat al *Șebiușului* încă e numai un singur medic, care din mare grație vine abia odată pe săptămână la Buteni, ca să cerceteze bolnavii mai cu dare de mână. Mulțimea poporului însă e lipsită cu totul de ajutorul medical și pier Românașii și Româncele noastre, de te doare inima și îți vine să plângi văzând bogata roadă a morții.

Domnilor chemați și oficiilor competente nu le pasă. De ce să le pese căci doară

ținutul întreg e locuit aproape numai de Români și apoi se știe că stăpânii ne au tare la inimă și le arde de necazurile noastre!

Până când oare aceste stări asiatice? C.

— **Cununie.** Dșoara Maria Golda și dl Augusto Mazzuchi își anunță cununia ce va avea loc la 27 Februarie n. în biserica română gr.-ort. din Brad.

Felicitările noastre.

— **Alegere de notar în Vrani.** În frunțașă comună din cercul pretorial al Iamului, în Vrani, Luni, în 27 Februarie n. se va face alegere de notar. Nu ne îndoim, că bravii vrănenți, cari cu toate prilejurile de luptă au adus numai cinste steagului nostru național, vor fi și data asta la înălțimea datoriei lor de buni și însuflețiți români, dându-și voturile cu toții pentru un candidat român și nu pentru candidați streini, cari urăsc din fire limba noastră strămoșească și sânt dușmanii firești ai bine-lui nostru național. Să auzim de bine!

— **Examen.** Dl *Alexandru Isăceanu*, absolvent al Seminarului „Veniamin Costache” din Iași, și student al facultății de teologie din Cernăuți, a depus la Seminarul din Arad. examenul de diferență, cu mult succes. Felicitările noastre!

— **Câți locuitori are Germania.** În Germania s'a terminat numerotarea locuitorilor. Datele arată un nou triumf pentru poporul german.

Germania numără 64.869.881 de locuitori, având astfel un spor de opt mii față de anul 1900.

E interesant că numărul femeilor este aproape cu un milion mai mare decât al bărbaților. Bărbați sânt 32.028.809, iar femei 32.840.072.

— **Nou avocat român în Bistrița.** Primum următorul aviz:

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că am deschis cancelarie de avocat în Bistrița (Besztercze), strada Lemnelor Nrul 2, față în față cu tribunalul. — Cu stimă Dr. Petre Porutiu, avocat.

— **Dare de seamă.** Duminecă în 19 Februarie — cu ocaziunea cununiei dlui Petru Elenș învățător în Croș cu gentila dșoară Anuța, fica părintelui George Lupuș din Sorosag, — oaspeții în animația lor nu și-au uitat nici de școala „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie”, și spre scopul zidirii aceleia — la îndemnul subscrisului — cu toți ne-am avântat în jocul miresei, contribuind precum urmează:

Petru Elenș 2 cor. Dam. Medrea 2 c. G. Moldovan 2 c. R. Vătan, stud. 1 c. Ioan Tomuștia 2 c. Aurel Vătan 1 c. Traian Vătan, stud. 1 c. Ioan Covaci, 1 c. Aurel Raicu 1 c. Ioan Macavei 1 c. P. Turca 1 c. Iust. Nica 1 c. Văd. Iuliu Vătan 1 c. D. Ciobota 1 c. Romul Vătan 2 c. S. Giurcoane 2 c. Sever Vătan 2 c. Vasile Vătan 2 c. Dna G. Moldovan 1 c. Nic. Nesgota 1 c. Max. Popescu 1 c., Livia Vătan 5 c. Aurel Pavica 5 c., Ioan Cica 2 c., Silvia Turcu 1 c., Dim. Moci 4 c., Alex. Popovici 2 c., B. Pauk 2 c. Nic. Dabu 2 c. Andrei Vătan 1 c. Emil Lupuș 1 c. B. Kamler 4 c. Dna Iustin Nica 1 c. Gheorghe Pleș 3 c. De tot 60 coroane, care sumă aci o alăturez pentru a fi administrată la locul destinat. Stimător Gh. Pleș.

— **În atențiunea corurilor românești.** Atragem atențiunea corurilor românești și a iubitorilor de muzică asupra caietului „Dor și iubire” cele mai noi compoziții pentru cor bărbătesc și mixt ale dlui *Constantin Savu*. Criticii s'au exprimat în termeni foarte călduroși despre cântările acestea adevărat românești.

Prețul unui caiet e 2 cor. 50 fil. plus 10 fil. porto postal, iar pentru România și străinătate 2 lei 80 bani plus porto postal.

Se află de vânzare la *Librăria „Tribunei”*, Arad, str. Deák-Ferencz 20.

— **La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al »Reuniunii meseriaşilor români sibieni«, au mai dăruit: Iiie Bucur, sodal lăcătuş 20 bani; dna Aurelia Băcilă n. Preda (Avrig) şi soţul ei Miron Băcilă învâţător (Sântioana), 1 cor., Andrei Joandrea, sodal lăcătuş 20 bani, Dr Andrei Nicola adv. (Câmpeni) 45 bani, Zaharie Tîncea paroh (Vaidei), soţia sa Salomia n. Basarabă şi copiii lor Aurelia, Victoria şi Valeriu cor. 1'60 şi Eugenia Tordăşianu, profesoară 10 bani.**

— **O demonstraţie a cerşitorilor.** Am amintit că Rotschild a lăsat prin testament o sumă însemnată oraşului Viena pentru a se împărţi săracilor. Suma a fost distribuită conform dorinţei repositului. Un afiş mare, lipit de porţile edificiului poliţiei anunţa epuizarea fondului. Cerşitorii adunaţi, — sute de oameni n'au voit să creadă, şi au năvălit cu toţii în biroul poliţiei, cerând bani. Li-s'a repetat încă odată, cu vorbe conţinutul afişului, — ceea-ce însă n'a putut să liniştească spiritele. Ajunşi pe stradă au izbucnit în strigăte puternice împotriva poliţiei, cari — ziceau ei — a furat banii destinaţi lor. — Numai cu mari sforţări s'a putut împrăştia gloata acestor desperaţi.

— **Şarlatan în rasa de şiac.** Din Ciaba se anunţă că un zugrav din Orosháza, neavând de lucru s'a îmbrăcat într'o rasă de călugăr şi s'a pus pe cerşite luând întreg oraşul de-a rândul. În chipul acesta a stors o mulţime de bani dela oamenii credincioşi. După ce i-s'a urit apoi cu cerşitul şi-a scos haina de călugăr şi intrând într'o cărciumă a tras un chef de n'a mai rămas nici o sticlă în întreg localul. O patrulă ce trecea pe stradă a intrat şi ea să vadă ce o mai fi comedia asta şi recunoscându-l l-a arestat.

Consternaţia publicului a fost de nedescris, mai rău a păţit-o însă popa catolic care-l găzduise şi-l ţinuse boereşte cu mâncare şi băutura trei zile în şir.

Mișcare culturală și socială.

Teatru în Teiuș. Meseriaşii români din Teiuș invită la producţiunea teatrală, urmată de joc, ce va avea loc la 26 Februarie n. în hotelul »Leul« din Teiuș. Se va juca »Curiozitate femeiască«, comedie localizată şi »Sluga la doi stăpâni« de Z. Bărsan. Inceputul la orele 7 şi jumătate seara.

Concert și teatru în Micești. Tinerimea română din Micești (Kisfalud) invită la concertul împreună cu producţiune teatrală, care va avea loc la 26 Februarie n. în ospătăria din »Drumul țării«. Se va juca »Cinel-Cinel«, comedie de V. Alecsandri. După producţie — joc începutul la orele 7 seara.

ECONOMIE.

Calea ferată Cluj—Someșul-rece e aproape de realizare. Ministerul de comerț a aprobat hotărîrea ca această cale vicinală să fie zidită în partea ce strătaie oraşul Cluj drept cale interurbană, iar continuarea — cale vicinală.

În felul acesta va avea și Clujul curse de tramvai. Și tot odată și o nouă cale vicinală pela Someșul-rece, va putea fi edificată.

Tunel submarin între Franța și Anglia. La expoziția anglo-japoneză au fost expuse și planurile tunelului submarin, ce ar fi să lege porturile Dover și Calais, instituind astfel circulația de tren pe sub canalul ce desparte Anglia și Franța.

Tunelul va fi parcurs cu trenuri electrice pe țărmul francez dela stâncă Cran l' Escalles, iar pe țărmul englez dela stâncile ce se întind în mare la vest dela Dover.

În caz de războiu gurile și ventilatoarele tunelului ar fi închise și astfel s'ar face imposibilă ori ce comunicație.

Un nou cadou — dzsentrylor. Exponentul și condeiu propagandei agrare-fendale, dl Bernáth István, directorul însoțirii agrare maghiare, a ținut la societatea sociologică (oficială!) o prelegere, în care a arătat necesitatea unei noi răscumpărări a datoriiilor hypotecare.

Aceste datorii — în mare parte ale dzsentrylor scăpătați în urma luxului și risipei proprii consumă anual numai în camete peste 30—40 milioane coroane. Scăparea dzsentrylor, dl Bernát ar săvârși-o așa fel că datoriiile lor le-ar împărți pe toată țara în forma unei noi rescumpărări hypotecare.

Caraghioase principii economice pot fi cele din cari s'a zămislit și ideia asta săl-vătoare.

Recolta României. Conform statisticei oficiale română recolta și calitatea grâului în ultimii 5 ani a fost următoarea:

Anul	Măși metrice	Hectare	Calitatea
1910	30.162.399	1.948.217	77.3
1909	16.022.532	1.688.044	80.1
1908	15.108.643	1.801.685	78.2
1907	11.648.107	1.714.317	78.3
1906	30.561.500	2.022.843	76.2
1905	28.511.180	1.958.250	78.03

Media pentru 5 ani 1905—1910 20,370,393, 1,837,228, 77.9. Cucuruzul a avut recoltă de

36,531,426 hl. în 1910
24,716,481 " 1909
27,801,220 " 1908
20,289,516 " 1907
46,004,196 " 1906
20,888,245 " 1905

Ovăsul în 1910 a avut recoltă de 10,447,623 hl. în 1906 de 9,220,485 hl. și în 1905 de 6,686,298 hl.

Dintre ultimii 5 ani numai anul 1906 să poate măsura în bogăția recoltei în anul 1910.

Curse de automobil. Din Deva primim știri că ministerul de comerț a încunoștințat oficiul edil că începând cu anul 1912 erarul va întreține curse regulate de automobil pentru poștă și pasageri pe linia Deva—Brad și Abrud.

Aceste sunt de o importanță excepțională pentru orașul Deva și pentru județul Hunedoara.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

I. Agârbiceanu. În întineric. Nuvele à 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. à 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele à 150+20 fil. porto.

Hai să rădem. Almanachul revistei Minerva ilustrată pe 1911 à 1+20 fil. porto.

Biblioteca universală.

Nr. 1. N. Ținc: »Monstrul« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 2. Contele Aulic de Echartshauseu: »Pricina Răsvăririlor și Leacul lor« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 3. M. Eminescu: »Sărmanul Dionis«, nuvelă à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 4-5. Henryk Sienkevicz: »O idilă în Savana« à 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 6. Emile Zola: »Sărbătoarea din Coqueville à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 7. Guy de Maupassant: »Nuvele« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 8-9. Leon Tolstoi: »Un desmoștenit al soartei« și »Romanul unui cal«, à 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Carol de Eckartshausen: »Svoarele crimelor și posibilitatea de ale preîntâmpina« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Xavier de Maistre: »Tinăra Sibireană« à 25 fil. plus 5 fil. porto

Nr. 12. Bernardin de St. Pierre: »Coliba indiană«, à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 13. Wilhelm Hauff: »Cerșetoarea dela Podul Artelor« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 14. Guy de Maupassant: »Nuvele« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 15-16. Mor Jokai: »Nuvele« à 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 17-18-18. N. G. Rădulescu-Niger: »Jertfă«, à 75 fil plus 10 fil.

Nr. 20. Alphonse Daudet. »Nuvele«. à 25 fil. plus 10 fil. porto.

Nr. 21. Honoré de Balzac: »Nuvele«. à 25 fil. plus 5 f. porto.

Nr. 22, 23, 24 și 25. N. Rădulescu-Niger: »Gelozie«, 1 cor. plus 10 f. porto.

Nr. 26 și 27. Alexandru Petófi: Fuzia călăului à 50 fil. plus 5 f. porto.

Redactor responsabil: Iulia Gîrgăș.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichiaș.

Telegramă.

Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească F. A. Degan din Fiume (Posta fiok 163) o vinde sub preț. Sprijiniți-vă fratele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete postale de 5 klgr. franco și alt' articole, ca: Tea, Ciocoladă, Staf de Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru oficiali

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

legăsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate „ 54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor.
70.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.—
la hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de frumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel

Articuli de argint de China.

Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Articole optice de aur și argint.

Reparaturile solide și ieftine. Serviciu conștient.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în
Temesvár Centr., Strada Prinz Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și
mai ieftin izvor
de cumpărare în
Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă,
lemn, de suflat, cu coarde
și instrumente de bătut
precum și părțile constituitive a acestora. =

Reparările se execută artistic.
Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. Export în mic și mare.

Un candid. de avocat

doctor iurist, cu praxă, caută aplicare momentană, într'o cancelarie advocațională.

Ofertele sunt a-se adresa administrației acestui ziar.

Haine bărbătești și femeiești,
întregi sau desfăcute, draperii
și perdele de dantelă, haine de
piele, odăjdii, acop. de altare le

curăță și vâpsește

mai bine și mai ieftin dnul
Francisc Fintzler,
vopsitor și spălător chimic în
Nagyvárad, Bazárépület,
în latura dinspre teatru. În vecini cu ci-
sornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

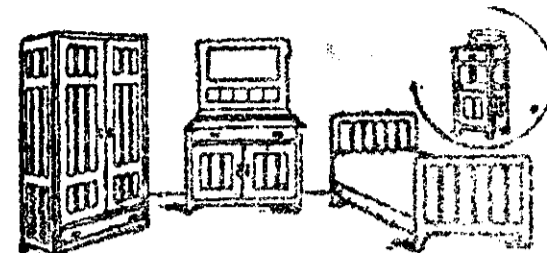
Un candidat de avocat

afără aplicare momentană la

Dr. Desideriu Fülepp avocat
Vajdahunyad (Hunyad m.)

PÁLSÁNDOR

templar pentru edificii și mobilie
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Nou! În Arad n'a mai existat încă! Nou!

În strada Forray (Palatul contelui Nádasy) s'a deschis deja o între-

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și călcăie bărbătești numai C. 2'40
" " " femeiești " " 2'—
" " " pentru copii " " 1'60

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

Johann Aichinger,

sculptor

Temesvár Erzsébetváros, Püspök-ut 7. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că începând cu întâi Noemvre mi am mutat atelierul din Bohemia de miază noapte la Timișoara și asupra acestui atelier atrag atenția onoratului public doritor de artă, dar în primul rând a anteprenorilor, arhitecților și a bisencilor.

Sânt în situația de a putea satisface orice comande sculpturale în execuție simplă și pompoasă, anume decorațiuni și statuete ornamentale pentru clădiri, din orice material; modele în miniatură după opere arhitectonice.

Apoi statui, busturi, bas reliefuri, planșete, plăci comemorative în bronz sau turnate eventual tăiate în peatră blazoane, ornamentice sepulcrate. lucrări fine de sculptură în lemn, pentru biserici și saloane, executare artistică și ieftin.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

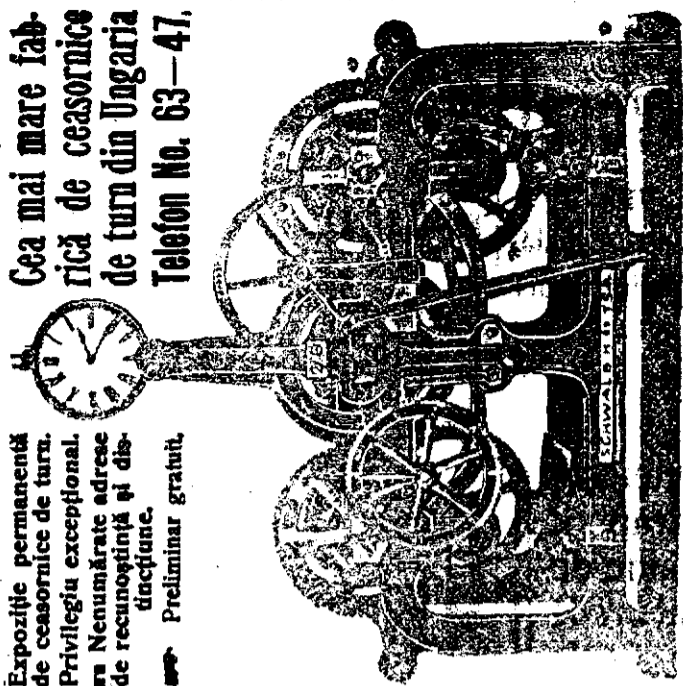
— din SZATMÁR. —

- Pregăteșe petrine și orice mașini
- pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractație circumpetială. —
- Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■ ■

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria.
 Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
 Privilegiu excepțional.
 Nenumărate adrese de recunoștință și dedicațiuni.
 Preliminar gratuit.

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul numelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cei cari țin să-și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sârbite se aibă pielea tină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys” în locul multimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 30 fileri.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra „Gladys” s'a aflat un mijloc de frumusețe nestrăicțios și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îl face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a eucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Impăratul Roman” alui

VIGÉLA

Budapest, II., F6-utca 54 szám.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

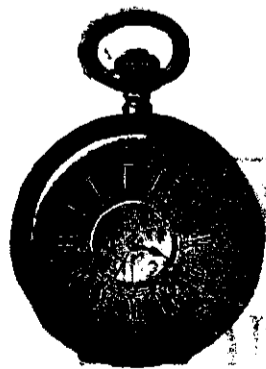
Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățacei buni.

*Az aradi vár és a
 Brandes-féle ár között
 Nincs semmi kár.*

Oroloage noi pe lângă garanță de 5 ani.
 Reparări se fac pe lângă garanță de 3 ani.

Cine dorește să cumpere ieftin și bine.

Cine dorește să cumpere ciatornic bun și ieftin (pe lângă garanță de 5 ani).

Cine dorește reparări bune și ieftine (pe lângă garanță de 3 ani).

Cine dorește să cumpere articlii ieftini de aur, argint și dublé să meargă la firma

Brandes D.

orologer artist Chronometer, giuvaergiu și optic
Arad, Andrásy-tér Nr. 8.

Vis-à-vis de biserica Minorităților sau

la filială Strada Fábrián László Nr. 1.
 (mai înainte — Miksa)
 (în apropiere de gară).
 Comenzile să execută ieftin și prompt.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietri monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Celebrele motoare **originale**

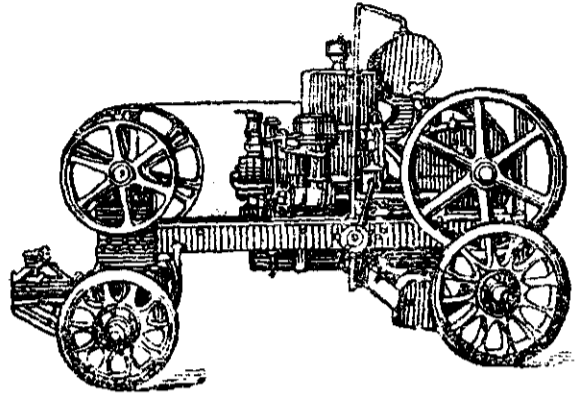
„OTTO”

cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.01 v
în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

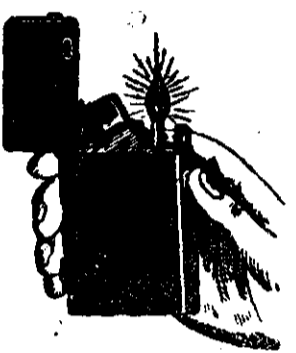

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit
gratuit și porto franco.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

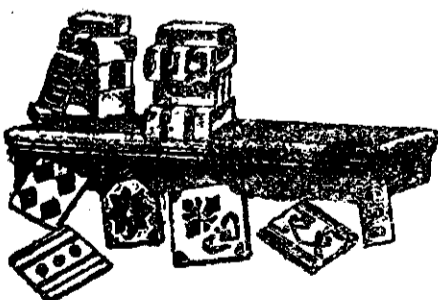
Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Simics József

anteprisă de clădiri și fabrică
de ciment monumente și beton

Lugoș, Str. Buziașului 37. Casa proprie.

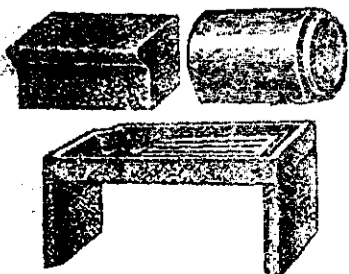

Primește totfelul de lucrări din acest ram, poduri de beton, viaduct, canalizări, usucarea păreților umezi, învelișuri de beton, terase, monumente, pedestale,

trepte, bazinuri, boltituri din beton de fier, cupole pentru biserici, șghiaburi, păreți sectanți, cerdacuri de ciment și pregătirea lucrărilor din asfalt.

Are în depozit tot materialul de lipsă pentru pentru lucrările din acest ram, ghips, ciment românesc și de portland, trestie pentru moloz etc.

Lucrările se fac pelângă garanție. — Preliminare și planuri se trimit gratuit.

Să ne credeți

că este în interesul D-voastră,
dacă comandați — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătăută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trântirea floării bucoși garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2-90 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —
Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

„Casse”

de cea mai nouă construcție
sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu panțere de oțel, tresoare și antrepozite
panțerate cu deplină siguranță contra spargerii

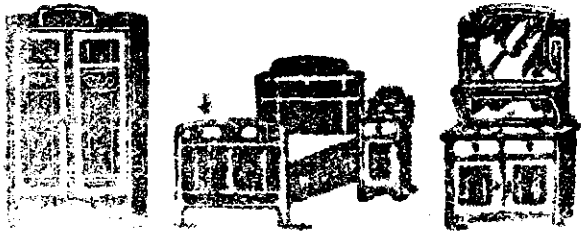
Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panțerate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

Nicolas Hencilă
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie)

Aduce cu stîmă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măștiri cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Maro magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent ustat dela cele mai simple pînă la cele mai luxoase.

Cele mai bune
oroloage
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaeriale

atît pe bani gata, cît și în rate pe lângă chetășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

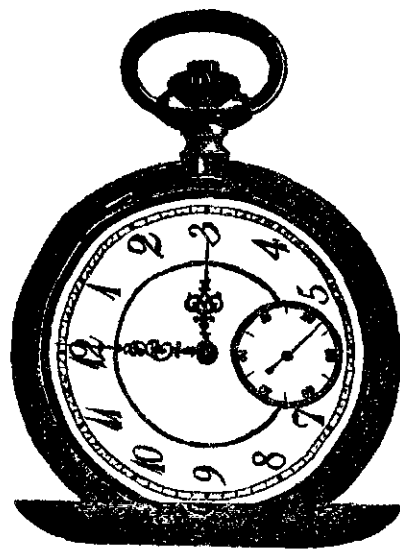
BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Biroul special de antreprisă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡
No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apaducte, canalisări calorifere centrale, ventilatoare și mașini cu apă, gaz și spirit.

Firmă românească!

Firmă românească!

In atelierele de mașini ale lui **Eugen Nicola Blaj (Balászfalva)** se pregătesc tot-felul de **mașini economice și pluguri.**

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de îmblățit cu locomobile de benzin dela 3 pînă la 16 cai putere. Garnituri de îmblățit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin dela 2 pînă la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din cărbuni de lemn, coac sau trecut. dela 10 pînă la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petrii sau valuri sau mori pentru făină clasificată. Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țigă.

Oferte pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit. Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurîndu-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice
Blaj (Balászfalva).

